

Sygn. akt III PK 176/16

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kuryło

w sprawie z powództwa M.G.
przeciwko A. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.
o odprawę pieniężną i wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 31 sierpnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R.
z dnia 5 lipca 2016 r., sygn. akt VI Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy w R. oddalił apelację pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w R. z dnia 21 lipca 2015 r., którym zasądzone od pozwanej A. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. na rzecz powódki M.G. kwotę 7.029,60 zł brutto tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych i kwotę 3.058,24 zł brutto tytułem odprawy oraz oddalono powództwo w zakresie żądania odprawy ponad tę kwotę, a nadto nadano wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 1.529,12 zł, nakazano ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w R. kwotę 527 zł tytułem opłaty od pozwu i kwotę 1.411,41 zł tytułem wydatków w postaci kosztów sporządzenia opinii.

Pozwana zaskarżyła powyższy wyrok skargą kasacyjną, wnosząc o jego

uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego według norm przepisanych. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego: 1/ art. 8 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1474), polegające na ich niewłaściwym zastosowaniu i błędnej wykładni przez przyjęcie, że brak było współprzyczynienia się powódki do wypowiedzenia jej umowy o pracę, a tym samym stosunek pracy łączący pozwanego z powódką uległ rozwiązaniu z przyczyn niedotyczących pracownika i w konsekwencji tego - przyznaniu powódce odprawy pieniężnej mimo niespełnienia przesłanki przyznania tego świadczenia; 2/ art. 22 § 1 k.p., przez przyjęcie, że powódka świadczyła na rzecz pozwanej spółki pracę w wymiarze przekraczającym normatywną ilość godzin w danym miesiącu oraz przez przyjęcie, że umowa zlecenia z P.U.D. nie była wypełniona konkretną treścią, a czynność prawna - umowa cywilnoprawna zawarta przez powódkę z pozostającą poza procesem osobą trzecią tj. S.L., prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą D. - może być kwalifikowana jako mająca na celu obejście przepisów prawa. Skarżąca podniosła również zarzut naruszenia przepisów postępowania, mającego istotny wpływ na wynik sprawy: art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez brak odniesienia się przez Sąd drugiej instancji w sposób szczegółowy do całego materiału dowodowego oraz ustaleń stanowiących podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, przede wszystkim brak wyjaśnienia przez Sąd Okręgowy, czy i jakie znaczenie dla oceny „wyłączonego powodu uzasadniającego rozwiązanie stosunku pracy” ma fakt współprzyczynienia się powódki oraz brak wyjaśnienia w uzasadnieniu wyroku stwierdzenia „niewypełnienia umów zleceń konkretną treścią” i „zawarciem ich w celu ominięcia przepisów prawa”.

Zdaniem skarżącej, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż Sąd Okręgowy pominął fakty przemawiające za odrębnością podmiotów, z którymi powódkę łączyły odpowiednio umowa o pracę i umowa zlecenia oraz swobodę zawierania umów, jak również nie zastosował prawidłowej subsumcji ustalonego stanu faktycznego do obowiązujących norm, w tym do norm zawartych w ustawie o

ochronie osób i mienia. Pozwana spółka wskazała, że art. 19 ust. 1 pkt 2a ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1432 ze zm.) w obecnym brzmieniu dopuszcza zatrudnianie pracowników ochrony na podstawie umów cywilnoprawnych. Ustawodawca nie zabrania również świadczenia pracy lub usług przez pracowników ochrony na rzecz różnych podmiotów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach

postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11

stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że chybiona jest teza o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnieniu skarżąca stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi powołuje się na przepisy ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1432 ze zm.), jako dopuszczających świadczenie pracy przez pracowników ochrony na podstawie umów cywilnoprawnych. Naruszenie tychże przepisów nie jest jednak objęte zarzutami kasacyjnymi. Tymczasem przepisy, których obrazy nie zarzucono w ramach kasacyjnej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego, nie mogą stanowić punktu odniesienia dla konstruowania przesłanek przedsądu.

Wypada też podkreślić, że zgodnie z dokonanyymi przez Sądy obu instancji ustaleniami faktycznymi, umowa cywilnoprawna zawarta przez S.L. z powódką nie była realizowana. Wynikające z jej treści obowiązki były wykonywane przez powódkę w godzinach nadliczbowych w ramach stosunku pracy z pozwaną spółką (uzasadnienie s. 16). W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przedstawiono w tym zakresie spójną argumentację. Dokonana ocena okoliczności faktycznych i związana z tym wykładnia przepisów mieszczą się w granicach uznania sędziowskiego. Podnoszone przez skarżącą argumenty stanowią zatem polemikę z

oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., uchyla się spod kontroli kasacyjnej.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.